

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А.В.
2019 р.

Робоча програма

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**
(шифр і назва)

спеціальність **051 «Економіка»**
(шифр і назва)

освітня програма **«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»**
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни **обов'язкова**
(обов'язкова / за вибором)

факультет **економічний**

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“20” червня 2019 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Куценко Олена Іванівна, к. е. н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “18” червня 2019 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

В.М. Соболев
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “19” червня 2019 року № 10

Голова методичної комісії економічного факультету

(підпис)

В.А. Свтушенко
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма **Виробничої практики** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра**
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 051 «Економіка»

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис виробничої практики

1.1. Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок зі спеціальності, а також збирання фактичного матеріалу для виконання курсових робіт.

1.2. Основні завдання практики:

Ознайомлення із організаційною структурою єдиної системи органів Державної служби статистики України. Закріплення знань з основних завдань органів державної статистики.

Вивчення організації і змісту роботи статистичних органів у відповідності з сучасними вимогами управління, планування і статистичного аналізу.

Ознайомлення з новою структурою Головного управління статистики у Харківській області і посадовими обов'язками робітників його відповідних підрозділів (управлінь і відділів), з режимом і правилами праці, обсягом і планом робіт, що виконуються в управліннях і відділах.

З'ясування питання Головного управління про взаємозв'язок органів статистики з підприємствами та установами, з органами управління і планування.

Поглиблення теоретичних знань та освоєння порядку проведення різних видів статистичного спостереження, зведення, обробки та статистичного аналізу матеріалів звітності і спеціально організованих спостережень в умовах різноманітності форм і методів виробництва та управління.

Придбання практичних навичок зі спеціальності та набирання досвіду в проведенні статистичного спостереження й угрупованні його матеріалів.

Ознайомлення з організацією і характером роботи обчислювального центру Головного управління статистики. Вивчення можливості і фактичної ефективності використання електронної техніки ОЦ не тільки для зведення та узагальнення статистичних матеріалів, але й для комплексного статистичного аналізу і прогнозування розвитку соціально-економічних явищ процесів.

Після завершення виробничої практики студент має набути такі **загальні та фахові компетентності**:

▪ **Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

▪ **Спеціальні (фахові) компетентності(СК):**

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК15. Здатність проводити аналіз зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища діяльності суб'єктів господарювання; розуміння і використання бухгалтерської та фінансової систем; розуміння принципів організації виробництва і їх зв'язку з бізнесом; розуміння існуючих і нових технологій і їх впливу на нові / майбутні ринки.

СК16. Здатність застосувати основні статистичні методи і програмне забезпечення, що використовується для бізнес-аналітики; загальні знання і здатність працювати з відповідним програмним забезпеченням.

СК17. Здатність до формування інформаційної бази, розуміння принципів проведення статистичного спостереження і методів збору даних; визначення інформаційної бази аналізу, доцільні способи обробки та систематизації інформації; здатність знаходити, обробляти і аналізувати інформацію із різних джерел.

СК18. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміння міжнародних норм, статистичних стандартів, систем та класифікацій.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика Виробничої практики

Організація виробничої практики та календарний план її проходження

Виробничу економіко-статистичну практику студенти проходять в Головному управлінні статистики у Харківській області протягом 4 тижнів після закінчення поточної екзаменаційної сесії. На весь час практики за кожним студентом закріплюється визначене робоче місце економіста в одному з відділів Управління.

Розподіл студентів по робочих місцях, спостереження за їх роботою та інструктаж здійснюється керівниками практики від Управління статистики і від Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Для студентів встановлюється режим роботи, такий самий як, для робітників статуправління, з поширенням на них діючої в Головному управлінні табельної системи обліку явки на роботу. Студент практикант несе повну відповідальність за точне і своєчасне виконання дорученої йому роботи.

В процесі практики студент веде *щоденник*, в якому записує зміст виконаної за кожен день роботи за таким зразком:

Дата	Стислий зміст виконаної за день роботи	Зауваження керівника	Підпис керівника
------	--	----------------------	------------------

Записи у щоденнику після відповідної перевірки підтверджується керівником практики від Головного управління статистики у Харківській області.

Навчальне-методичне керівництво виробничою економіко-статистичною практикою здійснюється кафедрою статистики, обліку та аудиту. *Кафедра забезпечує:* базове підприємство – Головне управління статистики у Харківській області; студентів-практикантів – програмами практики; здійснює контроль за організацією та проведенням

практики; за дотриманням її терміну і змісту та організує спільно з Головним управлінням статистики проведення заліку.

Керівник практики від кафедри:

1. Переглядає і подає для обговорення на засіданні кафедра програму і графік проходження практики, погоджує їх з керівниками практики від Головного управління статистики у Харківській області.

2. Перед початком практики проводить організаційно –методичне заняття зі студентами, на якому докладно викладає мету, завдання, зміст і календарний графік її проведення, перелік і порядок складання необхідних для проходження і захисту звітів про практику документів, а також вимоги, що ставляться перед студентами на всіх етапах практики.

3. Разом із керівниками практики від Головного управління статистики визначає робочі місця студентів-практикантів.

4. В період проходження практики керівник систематично відвідує студентів на робочих місцях, перевіряє додержання вимог практики, контролює виконання практикантами правил внутрішнього розпорядку та дисципліни на робочих місцях.

5. Приймає необхідні заходи по усуненню виявлених недоліків в процесі.

6. Регулярно інформує завідуючого кафедрою про стан проходження студентами практики.

7. Перевіряє подані студентами матеріали з виробничої практики та приймає участь у роботі комісії по захисту звітів про практику з презентацією аналітичних записок, а іноді і всього звіту.

8. За встановленою формою складає звіт про результати проведення практики, висловлює в ньому зауваження та пропозиції по удосконаленню практичної підготовки студентів.

Загальне керівництво практикою у Головному управлінні статистики у Харківській області здійснює один із провідних робітників. Безпосереднє керівництво роботою студентів практикантів здійснює начальник відповідного відділу(управління) або його ведучий спеціаліст.

Керівник практики від Головного управління статистики у Харківській області:

1. Організує проходження виробничої економіки-статистичної практики закріплених за ним студентів, виділяє кожному практиканту певні ділянки роботи, забезпечує його робочим місцем.

2. Складає для кожного студента графік роботи, погоджуючи його з керівником практики від кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В.Н. Каразіна.

3. Ознайомлює студентів з організацією робіт у відділі (управлінні) та на конкретному робочому місці, допомагає їм правильно виконувати всі завдання, навчає практикантів раціональним методам роботи в органах Державної служби статистики України.

4. Здійснює постійний контроль за виробничою діяльністю практикантів та їх дисципліною, контролює ведення щоденників, підготовку звітів про практику.

5. Після закінчення практики складає на кожного студента виробничу характеристику, в якій має бути обґрунтована оцінка виконання програми практики, відношення студента до роботи, якість набутих ним знань, дисциплінованість.

6. Приймає участь в роботі конференції по підведенню результатів виробничої практики.

На час проходження практики з числа студентів призначається **староста**, в обов'язки якого входить:

1. Щоденно вести таблиць присутності студентів на робочих місцях.

2. Щотижня подавати таблиць присутності керівникам практики від кафедри та Головного управління статистики.

3. Здійснювати систематичний зв'язок групи практикантів з керівниками практики.

4. Повідомляти в той же день керівника практики від кафедри про усі непорозуміння під час проходження практики.

Згідно з програмою практики і планом роботи відділу(управлінню) призначений від Головного управління статистики керівник практики по узгодженню з керівником від університету складає календарний графік проходження студентами практики.

В основу цього графіку має бути покладено такий приблизний баланс часу:

№ п/п	Назва заходів	Кількість днів
1	Ознайомлення із новою структурою Головного управління статистики у Харківській області.	1
2	Ознайомлення з положенням про управління чи відділ , в яких має проходити практика.	2
3	Ознайомлення з колом підприємств та організацій, що подають звітність даному відділу(управлінню).	2
4	Вивчення переліку і змісту статистичної звітності, інструкцій по їх укладенню.	4
5	Ознайомлення з методикою розрахунку статистичних показників, які обчислюються в даному відділі(управлінні)	3
6	Ознайомлення з порядком і методами перевірки звітності у Головному управлінні статистики. Участь в перевірці звітності.	2
7	Прийняти участь у підготовці другого Всеукраїнського перепису 2020 року	4
8	Оформлення звіту про практику з підготовкою презентації.	2
Разом		20

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

▪ Програмі результати навчання (РН):

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

РН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

РН20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

РН26. Демонструвати навички проведення бізнес-аналізу, оцінювання стану та тенденцій розвитку економічних явищ і процесів, факторів формування зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища функціонування підприємств.

РН29. Професійно застосовувати статистичні прикладні пакети програм для розв'язання науково-дослідних та прикладних аналітичних завдань у бізнес-сфері.

2. Тематичний план Виробничої практики

Зміст виробничої практики

Перед початком практики студентів знайомлять з новою структурою Головного управління статистики у Харківській області в цілому та планом робіт на час, протягом якого буде проводитись практика.

В управлінні або в відділі, де студенти проходять практичну підготовку, вони насамперед знайомляться з його структурою, завданнями та функціями відділу (управлінню), а також взаємодію з іншими підрозділами, характером та планом майбутніх робіт. Розпочинаючи роботу, студенти повинні вивчати коло підприємств та організацій, які підзвітні управлінню (відділам), а також перелік поточної та річної звітності, форми звітності та їх показників; інструкції по укладанню звітності, а також термін її подання.

Особливу увагу слід звернути на ознайомлення з порядком і методами перевірки звітності та її розробки статистичними органами, зокрема з порядком її підготовки для механізованої обробки в обчислювальному центрі.

У рік проведення другого Всеукраїнського перепису 2020 року особливу увагу звернути на питання підготовки цієї важливої статистичної роботи.

В процесі проходження практики студенти повинні приймати участь в здійснюваній статистичними органами перевірці звітних даних безпосередньо на підприємствах та в організаціях, а також виконувати завдання по розробці статистичної звітності.

3. Структура виробничої практики

За підсумками практики студенти мають скласти звіт, в якому викладається відповідний описовий матеріал, охайно і правильно оформлений згідно стандартам.

По закінченні практики студенти мають у дводенний термін подати на кафедру статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В.Н. Каразіна:

1. Звіт про виробничу практику у Головному управлінні статистики у Харківській області Державної служби статистики України.
2. Аналітичну записку з презентацією.
3. Щоденник.
4. Відгук (характеристику) керівника відділу про роботу студента.

У звіті про практику має бути наведена структурна та виробнича характеристика управління (відділу), в якому студенти проходили практичну підготовку. Особливу увагу слід приділити систематизованому викладенні виконаної практикантом за весь період роботи. Обсяг звіту має складати 10-15 стандартних аркушів (А-4).

Звіт про виробничу практику, аналітичну записку щоденник та характеристика мають бути підписані керівниками практики від Головного управління статистики у Харківській області. Після подання цих матеріалів кафедра вирішує питання про допущення студента до захисту звіту про практику.

Остаточне проведення підсумків практики здійснюється на конференції, за участю усіх студентів та керівників практики. Підсумовуючи результат роботи студента на виробничій практиці, приймається до уваги якість усіх виконаних робіт і надана йому керівником практики від Головного управління статистики у Харківській області характеристика. За результатами захисту студенту визначається кількість балів та оцінка за національною шкалою.

Виявлені у ході конференції позитивні та негативні сторони практичної підготовки студентів наводяться поряд з основними відомостями про неї у звіті кафедри статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В.Н. Каразіна про практику, а потім враховуються при розробці заходів про її удосконалення.

Матеріали з практики, що здані на кафедру, студентам не повертаються.

4. Методи контролю

Критерії оцінки успішності та результатів Виробничої практики

З метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, а також для стимулювання їх систематичної, ритмічної самостійної роботи и підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS) розроблено: «Порядок оцінювання знань студентів» і впроваджено в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна.

Порядок оцінювання унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота, виробнича практика, тощо), а також методика переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу та шкалу ECTS.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

5. Схема нарахування балів

Форми організації контролю знань з Виробничої практики

Поточний контроль знань студентів

Система поточного контролю студентів передбачає оцінювання їх за двома основними напрямками:

- а) перевірка теоретичних знань та закріплення їх на практиці;
- б) перевірка виконання індивідуальних аналітичних практичних завдань.

Оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань може проводитись в одній з альтернативних форм:

- за результатами написання звіту з Виробничої практики;
- за підсумками презентації аналітичної записки;

- під час проведення усної співбесіди зі студентом, в процесі якої студент дає відповіді на питання з різних питань ходу проведення практики у конкретному відділі чи управлінні статистики.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання та захисту індивідуальних розрахунково-графічних навчально-дослідних аналітичних завдань у вигляді аналітичної записки, яка подається разом зі звітом про виконання Виробничої практики.

Схема оцінювання індивідуального розрахунково-графічного аналітичного завдання у тах балах

№ п/п	Розділи завдання	тах бал
1	Постановка проблеми	5
2	Науково обґрунтований алгоритмбору та обробки інформації	5
3	Статистико-аналітична оцінка результатів дослідження	5
4	Бонусні бали за використання англійської мови	5
	Усього	20

Критерії оцінки рівня знань при складанні заліку з Виробничої практики

Оцінка зараховано «відмінно» 35-40 балів	Студент має систематичні та глибокі знання учбового матеріалу, проявив себе яскраво при проходженні практики, вміє без помилок виконувати практичні завдання та дослідження, які передбачені програмою практики, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
Оцінка зараховано «добре» 25-34 балів	Студент повністю засвоїв учбовий матеріал та зарекомендував себе на практиці як гарний спеціаліст, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних аналітичних завдань
Оцінка зараховано «задовільно» 15-24 балів	Студент засвоїв матеріал та використовував його при проходженні практики не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, допускається грубих помилок у розрахунках при розв'язанні практичного аналітичного завдання
Оцінка не зараховано «незадовільно» 1-14 балів	Студент не засвоїв учбовий матеріал та не викорисував його при проходженні виробничої практики, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при розв'язанні практичних завдань

Підсумковий контроль знань студентів

Формою підсумкового контролю знань студентів з «Виробничої практики» є залік з урахуванням поточного проходження практики студентами, а також майстерністю виконання презентації результатів своїх конкретних досліджень. Залік проводиться у

формі наукової конференції, на якій Вони представляють результати своїх досліджень, відповідають на питання своїх колег та керівника практики. Студенти для допуску к підсумковому контролю повинні підготувати «Звіт з виробничої практики з аналітичною запискою та презентацію» (бажано інтерактивну).

Розподіл балів, які отримують студенти

Для дворівневої шкали оцінювання студент може набрати за результатами перевірки Звіту з виробничої практики – 60 балів, за наслідками доповіді та презентації Аналітичної записки – ще 40 балів. Загальна сума балів складає 100, оцінювання здійснюється за 100-бальною дворівневою шкалою оцінювання (зараховано, не зараховано).

Розділи роботи на практиці	Максимальна кількість балів	Зміст роботи
Звіт	60	Глибокі знання учбового матеріалу при проходженні практики та написанні Звіту
Презентація Аналітичної записки	40	Актуальна, виконана на високому статистико-аналітичному рівні тема та інтерактивна презентація її

У відповідності до набраних студентом-бакалавром балів оцінка знання матеріалу проводиться за 100-бальною дворівневою шкалою оцінювання згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

6. Рекомендована література

Основна література

1. Кущенко О.І. Статистика ринку товарів: навчально-методичний посібник українською, російською та англійською мовами. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 92 с. (+CD).

2. Кущенко О.І. Митна статистика (Розділ 16), Статистика туризму (Розділ 17): Економічна статистика: навчальний посібник за ред. В.М. Соболева. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С.344 – 377.

3. Кущенко О.І. Статистика туризму: навчально-методичний посібник українською, російською та англійською мовами. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 79 с.

4. Кущенко О.І. Бізнес-статистика: навчально-методичний посібник українською, російською та англійською мовами. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. 116 с.

Допоміжна література

1. Кущенко О.І., Мамонтова О.Г. Статистична оцінка залученості української економіки у світові господарські зв'язки. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм».* 2014. 12 с. (Випуск 3).

2. Kushchenko O. Peculiarities of statistical methodology of international comparisons on makrolevel. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Економічна».*- 2014. №1118. С.108-112. (Випуск 88).

3. Kushchenko O. I. Statistical methodology of international comparisons of the European Union countries. *«Молодий вчений»:[науковий журнал.* Херсон: ТОВ Видавничий дім «Гальветика», 2016. № 7 (34) липень. С. 70 – 73.

4. Кущенко О.І. Статистична оцінка зовнішнього ринку України. *National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine: Collective monograph.* Vol. 2. "Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2016. С.416 - 434.

5. Кущенко Е.И. Социально-исторический аспект развития бизнес-образования на кафедре статистики ХНУ шимени В.Н. Каразіна. *International Scientific Conference Anti-Crisis Management: State, Region, Enterprise: Conference Proceedings, Part III, November 17th, 2017.* Le Mans, France: Baltija Publishing. Pp. 161-163.

6. Kushchenko O.I. Methodological analysis of international and national tourism by means of generalizing statistical indicators. *«Young Scientist»: науковий журнал.* Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. № 1(53) January. С. 508-513.

7. Kushchenko O.I., Mamontova O.G. Historical intercommunication of statistical science and practice (Історичний взаємозв'язок статистичної науки і практики). *Модернізація економіки країни в контексті соціальних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 1 вересня 2018 року) / ГО «Львівська економічна фундація».* Львів: ЛЕФ, 2018. С. 8 – 11.

8. Кущенко О.І., Чуприна О.А. Аналітичні можливості статистики. *Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 2 березня 2019 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф.. С.О. Якубовський.* Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2019. С.123-126.

7. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Additive and multiplicative models. URL: <http://www-ist.massey.ac.nz/dstirlin/CAST/CAST/Hmultiplicative/multiplicative1.html>

2. Aitico Advantage Information Technologies URL: <http://www.aitico.com>

3. Arun Sukumar, Lucian Tipi, Jayne Revill APPLIED BUSINESS ANALYSIS, 2016.

4. Закон України від 17.09.1992 № 2614- XII «Про державну статистику». 2019 Державна фіскальна служба України. Весь контент доступний. URL: sfs.gov.ua/diyalnist-zakonodavstvo.../zakoni.../53676.html

5. Marcelo Fernandes. Statistics for Business and Economics, 2009. ISBN 978-87-7681-481-6.

6. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/.../051-ekonomika-bakalavr.pdf>

7. Mohammed A. Shayib. Applied Statistics, 2013. ISBN 978-87-403-0493-0.

8. Time series forecasting: understanding trend and seasonality. URL: <http://www.simafore.com/blog/bid/205420/Time-series-forecasting-understanding-trend-and-seasonality>

9. Программа международных сопоставлений: Общие сведения. URL: icr.cisstat.com.

10. Статистична інформація. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

13. **Кущенко О.І.** Статистика: дистанційний курс: навчально-методична праця (Сертифікат №56/2016. Рішення Координаційної ради ХНУ імені В.Н. Каразіна, протокол №7 від 04.11.2016). URL: <http://www.dist.karazin.ua>

14. **Kushchenko O.I.** Sources of development business of education Ukraine(Витоки розвитку бізнес освіти в Україні). *Східна Європа: економіка,бізнес та управління:Електронне наукове фахове видання*. Випуск 4(15) 2018. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/15-2018-ukr>. С.16-20.

15. **Кущенко О.І.**, Даниленко К.І. Аналітичне прогнозування будівельного бізнесу в Україні. *Економіка та суспільство. Електронне наукове фахове та науково метричне видання*. Випуск 20. 2019. URL: www.economyandsociety.in.ua